

YLEISKAAVA 2050

Nykytilanne ja suunnittelun lähtökohdat

Nykytilanne ja suunnittelun lähtökohdat -asiakirja on kooste yleiskaavan 2050 valmistelussa käytettävästä lähtötietoineistosta.

Asiakirjaan voi tutustua kaupungin verkkosivuilla osoitteessa www.riihimaki.fi/yleiskaava2050 sekä Riihimäen kaupungin kaavoituksessa (Virastokeskus Veturi, Eteläinen Asemakatu 4, 3 krs.).

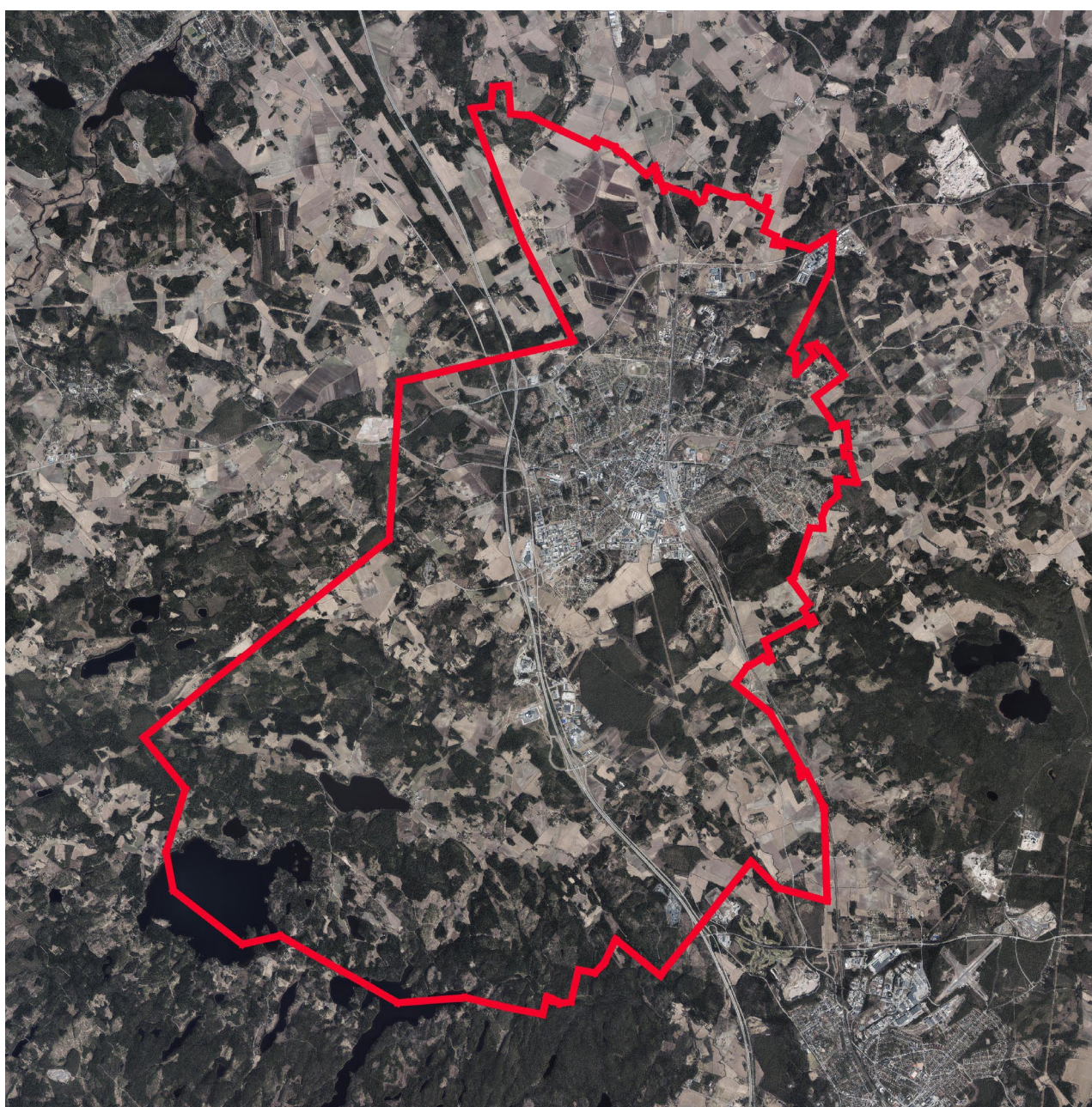
SISÄLLYSLUETTELO

1. NYKYTILANNE JA SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT	2
2. ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUJÄRJESTELMÄ	3
2.1. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT)	3
2.2. Maakuntakaava	5
2.3. Yleiskaavat	6
2.4. Asemakaavoitustilanne	8
2.5. Suunnittelutarveratkaisut ja poikkeamispäätökset	9
3. RAKASRIKSU2035-STRATEGIA	9
3.1. Visio	9
3.2. Arvot	9
3.3. Strategiset tavoitteet ja mittarit	10
4. POLITIIKKAOHJELMAT	11
4.1. Ympäristöpolitiikka ja ilmastonmuutos	11
4.2. Maapolitiikka	12
4.3. Väestönkasvu	13
4.4. Asunto-ohjelma	14
5. SELVITYKSET	14
5.1. Perusselvitykset	14
5.2. Käynnistyviä selvityksiä	16
6. MAANKÄYTTÖVISIOT JA YLEISSUUNNITELMAT	17
6.1. Riihimäen asemanseudun ja keskustan visio 2019	17
6.2. Riihimäen asemanseudun yleissuunnitelma ja viitesuunnitelmat 2020	18
6.3. Kokon alueen yleissuunnitelma	19
7. YLEISKAAVAN 2035 TARKISTAMINEN	20

1. NYKYTILANNE JA SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT

Riihimäen kaupunki sijaitsee Kanta-Hämeen maakunnassa pääradan varrella. Riihimäkeä halkoo etelä-pohjoissuunnassa valtatie 3 ja itä-länsisuunnassa Hollolan ja Tammelan välinen kantatie 54. Riihimäen keskustan tiivis palvelualue on rakentunut erityisesti pääradan länsipuolelle ja yli 90 % riihimäkeläisistä asuu kolmen kilometrin säteen sisäpuolella rautatieasemalta mitattuna. Riihimäen kehittyvät työpaikka-alueet sijaitsevat valtatie 3 ja maantien 130 läheisyydessä sekä kantatien 54 varrella.

Vuoden 2021 lopussa Riihimäki oli väkiluvultaan (28 521) Kanta-Hämeen 2. suurin kaupunki ja väestötiheydeltään suurin suhteessa pinta-alaan. Riihimäki on pinta-alaltaan (125,55 km²) pienin Kanta-Hämäläisistä kunnista.

Kuva 1: Yleiskaavatyö koskee koko Riihimäen kaupungin aluetta. (lähde: MML, ortokuva 2020)

2. ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUJÄRJESTELMÄ

Maankäytön suunnittelujärjestelmään kuuluvat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, maakuntakaava, yleiskaava ja asemakaava.

Yleiskaava on suunnitelma, joka ohjaa kaupungin yhdyskuntarakenteen kehittämistä ja jäsentää alueen rakenteen asemakaavoituksen pohjaksi. Yleiskaavan laatimista ohjaa maakuntakaava ja lisäksi yleiskaavassa on otettava huomioon ja edistettävä valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutumista. Yleiskaavoituksella ratkaistaan tavoitellun kehityksen periaatteet ja sovitetaan yhteen maankäytön eri toimintoja pitkällä aikavälillä. Nyt alkavassa yleiskaavassa katsotaan tavoitteellisesti vuoteen 2050.

Kuva 2:
Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet
ohjaavat tarkempaa suunnittelua.

2.1. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT)

Valtioneuvosto päätti valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista viimeksi 14.12.2017 ja ne tulivat voimaan 1.4.2018. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää maakunta-, yleis- ja asemakaavojen ohella.

Tavoitteiden ensisijaisena tarkoituksena on varmistaa valtakunnallisesti merkittävien asioiden huomioon ottaminen maakuntien ja kuntien kaavoituksessa sekä valtion viranomaisten toiminnassa. Tavoitteiden tarkoituksena on myös edistää kansainvälisten sopimusten ja sitoumusten täytäntöönpanoa Suomessa sekä turvata valtakunnallisten alueidenkäyttöratkaisujen tarkoituksenmukaista toteuttamista.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet jakautuvat viiteen kokonaisuuteen, jotka ovat:

- toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
- tehokas liikennejärjestelmä
- terveellinen ja turvallinen elinympäristö
- elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
- uusiutumiskykyinen energiahuolto

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet jakautuvat viiteen kokonaisuuteen:

Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen

Edistetään koko maan monikeskuksista, verkottuvaa ja hyviin yhteyksiin perustuvaa aluerakennetta, ja tuetaan eri alueiden elinvoimaa ja vahvuuksien hyödyntämistä. Luodaan edellytykset elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämiseksi sekä väestökehityksen edellyttämälle riittävälle ja monipuoliselle asuntotuotannolle.

Luodaan edellytykset vähähiiliselle ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen. Suurilla kaupunkiseuduilla vahvistetaan yhdyskuntarakenteen eheyttä. Edistetään palvelujen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueiden hyvää saavutettavuutta eri väestöryhmien kannalta. Edistetään kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä sekä viestintä-, liikkumis- ja kuljetuspalveluiden kehittämistä.

Merkittävät uudet asuin-, työpaikka- ja palvelutoimintojen alueet sijoitetaan siten, että ne ovat joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn kannalta hyvin saavutettavissa.

Tehokas liikennejärjestelmä

Edistetään valtakunnallisen liikennejärjestelmän toimivuutta ja taloudellisuutta kehittämällä ensisijaisesti olemassa olevia liikenneyhteyksiä ja verkostoja sekä varmistamalla edellytykset eri liikennemuotojen ja palvelujen yhteiskäyttöön perustuville matka- ja kuljetusketjuille sekä tavara- ja henkilöliikenteen solmukohtien toimivuudelle.

Turvataan kansainvälisesti ja valtakunnallisesti merkittävien liikenne- ja viestintäyhteyksien jatkuvuus- ja kehittämismahdollisuudet sekä kansainvälisesti ja valtakunnallisesti merkittävien satamien, lentoasemien ja rajanylityspaikkojen kehittämismahdollisuudet.

Terveellinen ja turvallinen elinympäristö

Varaudutaan sään ääri-ilmiöihin, tulviin ja muihin ilmastomuutoksen vaikutuksiin. Uusi rakentaminen sijoitetaan tulvavaara-alueiden ulkopuolelle tai tulvariskien hallinta varmistetaan muutoin. Ehkäistään melusta, tärinästä ja huonosta ilmanlaadusta aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja. Haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille jätetään riittävän suuri etäisyys tai riskit hallitaan muulla tavoin. Suuronnettomuusvaaraa aiheuttavat laitokset, kemikaaliratapihat ja vaarallisten aineiden kuljetusten järjestelyratapihat sijoitetaan riittävän etäälle asuinalueista, yleisten toimintojen alueista ja luonnon kannalta herkistä alueista. Otetaan huomioon yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden tarpeet, erityisesti maanpuolustuksen ja rajavallvonnan tarpeet ja turvataan niille riittävät alueelliset kehittämisedellytykset ja toimintamahdollisuudet.

Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat

Huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta. Edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä. Huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävyydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta. Luodaan edellytykset bio- ja kiertotaloudelle sekä edistetään luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä. Huolehditaan maa- ja metsätalouden kannalta merkittävien yhtenäisten viljely- ja metsäalueiden sekä saamelaiskulttuurin ja elinkeinojen kannalta merkittävien alueiden säilymisestä.

Uusiutumiskykyinen energiahuolto

Varaudutaan uusiutuvan energian tuotannon ja sen edellyttämien logististen ratkaisujen tarpeisiin. Tuulivoimalat sijoitetaan ensisijaisesti keskitetysti usean voimalan yksiköihin. Turvataan valtakunnallisen energiahuollon kannalta merkittävien voimajohtojen ja kaukokuljettamiseen tarvittavien kaasuputkien linjaukset ja niiden toteuttamismahdollisuudet. Voimajohtolinjauksissa hyödynnetään ensisijaisesti olemassa olevia johtokäytäviä.

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan tavoitteet on otettava huomioon ja niiden toteuttamista on edistettävä maakunnan suunnittelussa, kuntien kaavoituksessa ja valtion viranomaisten toiminnassa. Kaikki valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitekokonaisuudet koskevat yleiskaava 2050 valmistelua ja kaavan tulee omalta osaltaan edistää niiden toteutumista.

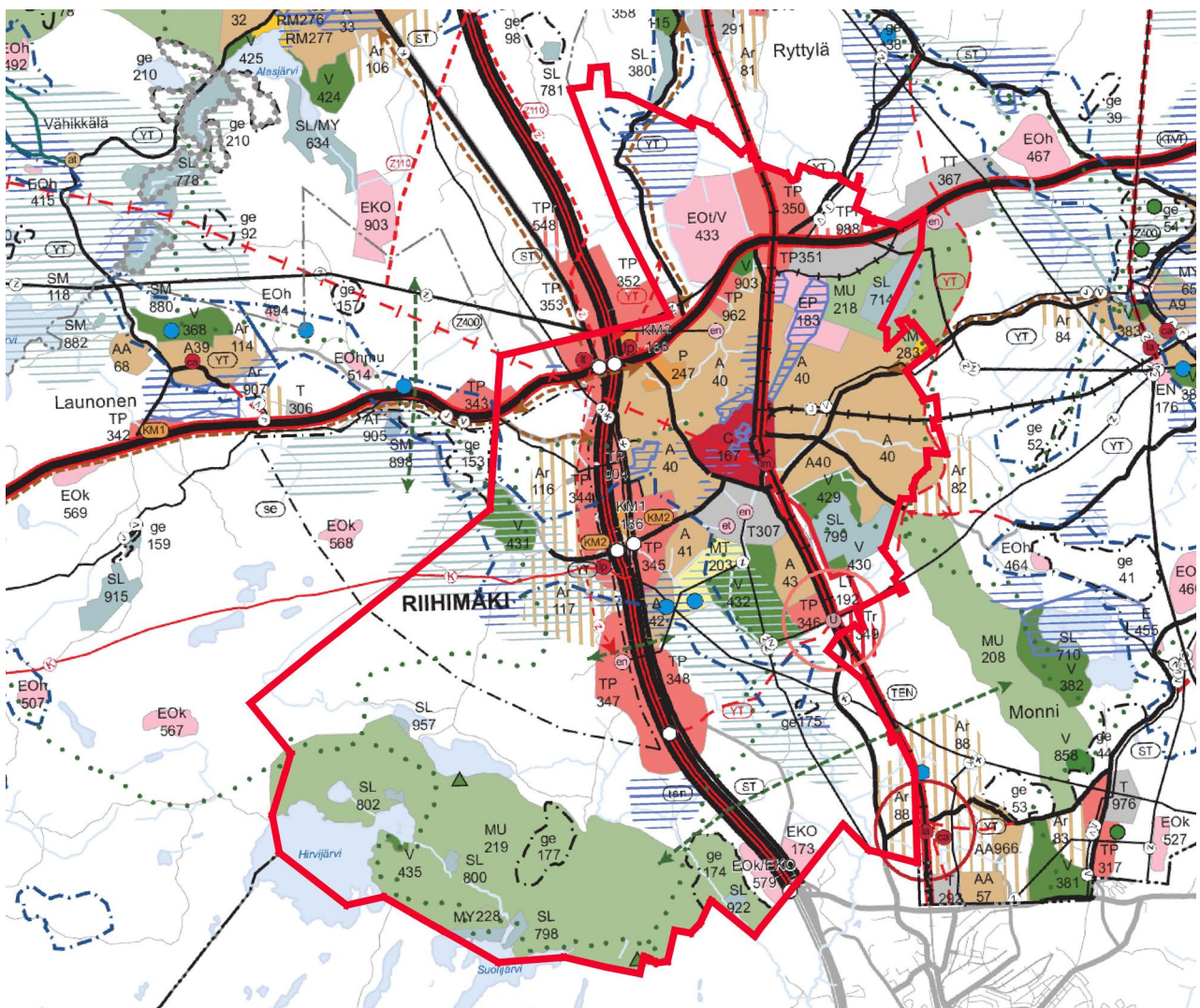
2.2. Maakuntakaava

Maakuntakaavan roolina on sovittaa yhteen valtakunnantason ja maakunnan omat tarpeet sekä useampaa kuntaa yhteisesti koskevia maankäytön asioita. Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi.

Riihimäellä on voimassa Kanta-Hämeen maakuntakaava 2040 (lainvoimaisuus 12.9.2019). Maakuntakaava 2040 on kokonaismaakuntakaava, joka kattaa alueellisesti koko Kanta-Hämeen maakunnan. Sisällöllisesti maakuntakaava kattaa kaikki maankäyttömuodot.

Maakuntakaavassa on esitetty Riihimäen kaupungin aluetta koskevia yleisiä määräyksiä ja kehittämissuosituksia sekä merkintöjä ja aluevarauksia, jotka on huomioitava yleiskaavan valmistelussa.

Maakuntakaavalla varataan asumisen, palveluiden, yritystoiminnan, liikenteen, teknisen huollon, suojelun ja virkistykseen kannalta tarpeelliset maa-alueet yleispiirteisessä mittakaavassa pitkällä tähtäimellä. Myös seudullisesti merkittävien vähittäiskaupan suuryksiköiden mitoitus ja sijoittuminen on esitetty maakuntakaavassa.

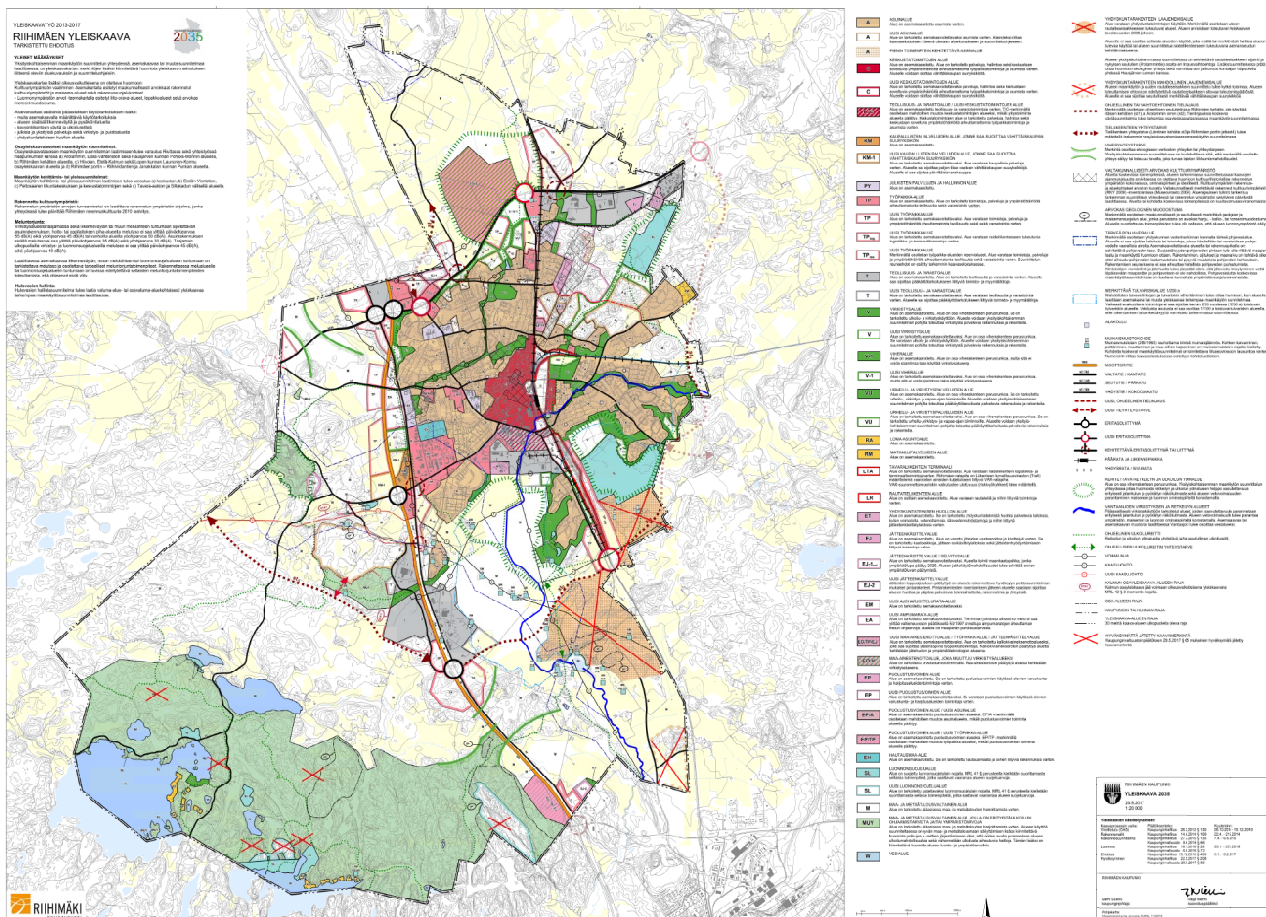

Kuva 3: Ote Kanta-Hämeen maakuntakaava 2040 kaavakartasta. (lähde: hameenliitto.fi)

2.3. Yleiskaavat

Koko kaupungin käsittävä, oikeusvaikutteinen Riihimäen yleiskaava 2035 on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 29.5.2017. Yleiskaava sai lainvoiman ja kuulutettiin voimaan 20.8.2017. Yleiskaavassa kuvataan Riihimäen yhdyskuntarakennetta kokonaisuutena. Riihimäki yleiskaava 2035 korvasi voimaan tullessaan oikeusvaikutteisen Kuulojan osayleiskaavan (KV 30.9.2002) ja oikeusvaikutteisen Kapulan osayleiskaavan (KV 14.6.2004) sekä oikeusvaikutuksettoman Riihimäen yleiskaavan 2010 (KV 9.6.2017).

Riihimäen yleiskaavassa 2035 on osoitettu useita uusia, laajoja asumisen alueita muun muassa entiselle varuskunta-alueelle, Kokon alueelle, Herajoen alueelle sekä Kalmuun. Yleiskaavan 2035 mitoitus pohjautui asuinalueiden osalta vuonna 2014 laadittuun väestöennusteeseen ja kaupunginvaltuuston yleiskaavaluonnoksen yhteydessä päättämään 0,7 % väestön vuotuisen väestönkasvuun.

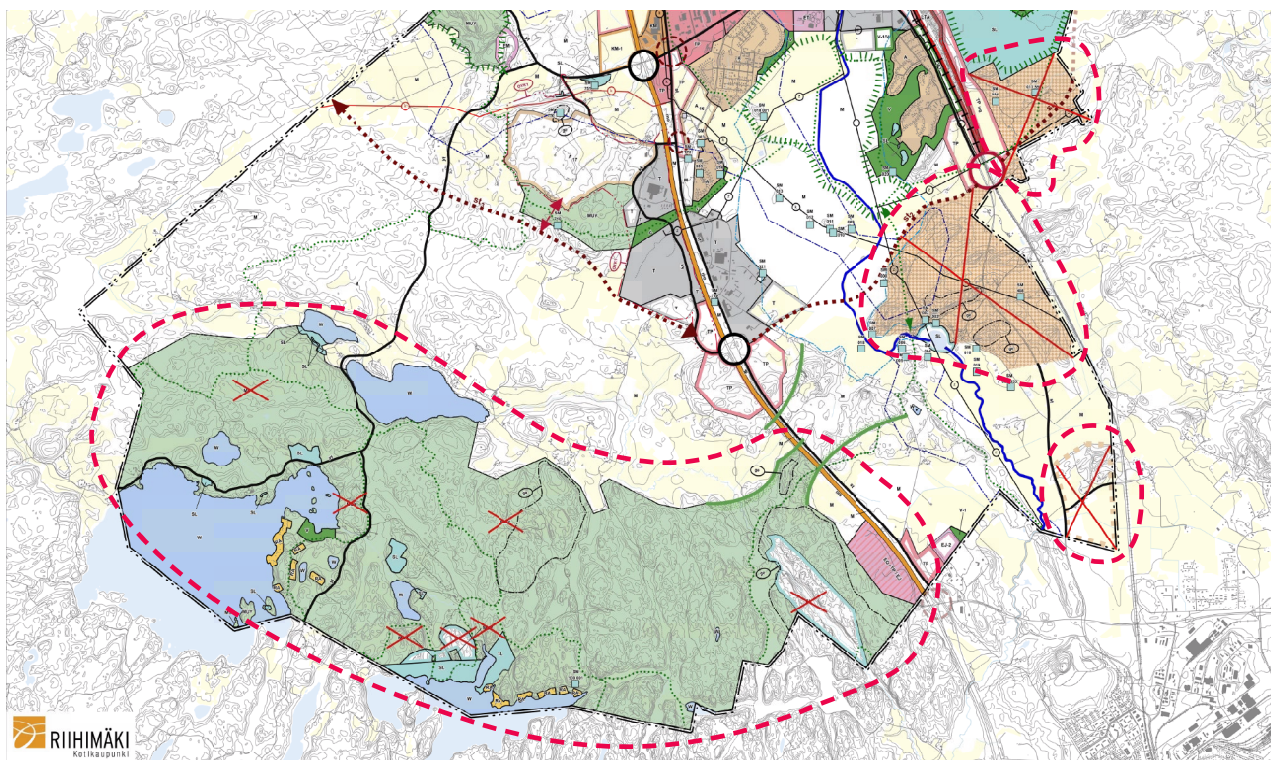

Kuva 4: Riihimäen yleiskaava 2035 kaavakartta

Riihimäellä on voimassa oikeusvaikutteinen Kalmun osayleiskaava (KV 16.1.2012) sekä Riihimäen yleiskaava 2035 lukuun ottamatta seuraavia hyväksymättä jätettyjä alueva-
rausmerkintöjä:

- Paalijärven – Hirvijärven laaja MUY – alue
- Suolijärven pohjoispään suojelualueen laajennus
- Paalijoen kanjonin suojelualue
- Arolammin ja Monnin asemien yhdyskuntarakenteiden laajenemisalueet

Näillä alueilla on voimassa oikeusvaikutuksen Riihimäen yleiskaava 2010. Näiden kohteiden suunnittelun jatkaminen on asetettu seuraavan yleiskaavan tehtäväksi yleis-
kaavan 2035 toteutusohjelmassa, joka merkittiin tiedoksi kaupunkikehityslautakunnassa (11.12.2018).

Kuva 5: Ote Riihimäen yleiskaavasta 2035. Yleiskaavan 2035 hyväksymisen yhteydessä hyväksy-
mättä jätetyt alueet on ympyröity punaisella katkoviivalla.

Alueilla on voimassa Riihimäen yleiskaavan 2010 (oikeusvaikutuksen) KV 9.6.1997 § 87 alueva-
rausmerkinnät, lukuun ottamatta Suolijärven pohjoispään suojelualueen laajennusta ja Paalijoen
kanjonin suojelualueetta.

Lisäksi alueelle kohdistuu Riihimäen yleiskaavan 2035 oikeusvaikutteiset merkinnät määräyk-
sineen seuraavasti: viheryhteystarve, arvokas geologinen muodostelma, tärkeä pohjavesialue,
merkittävä tulvariskialue 1/250a, muinaismuistokohde, yhdystie / kokoojakuu, ohjeellinen ulkoilu-
reitti, ohjeellisen ulkoilureitin yhteystarve, voimalinja ja kaasujohto.

Oikeusvaikutteisena alueilla on otettava myös huomioon:

Kulttuuriympäristön vaaliminen –teemakartalla esitetyt maakunnallisesti arvokkaat rakennetut
kulttuuriympäristöt ja maisema-alueet sekä rakennussuojelukohteet ja
Luonnonympäristön arvot –teemakartalla esitetyt liito-orava-alueet ja lepakoalueet.

2.4. Asemakaavoitustilanne

Riihimäellä on laadittu asemakaavoja vuodesta 1925 alkaen. Kaupungissa hyväksytään lähemmäs kymmenen asemakaavaa vuodessa ja lainvoimaisia asemakaavoja oli 467 kpl vuoden 2021 lopussa.

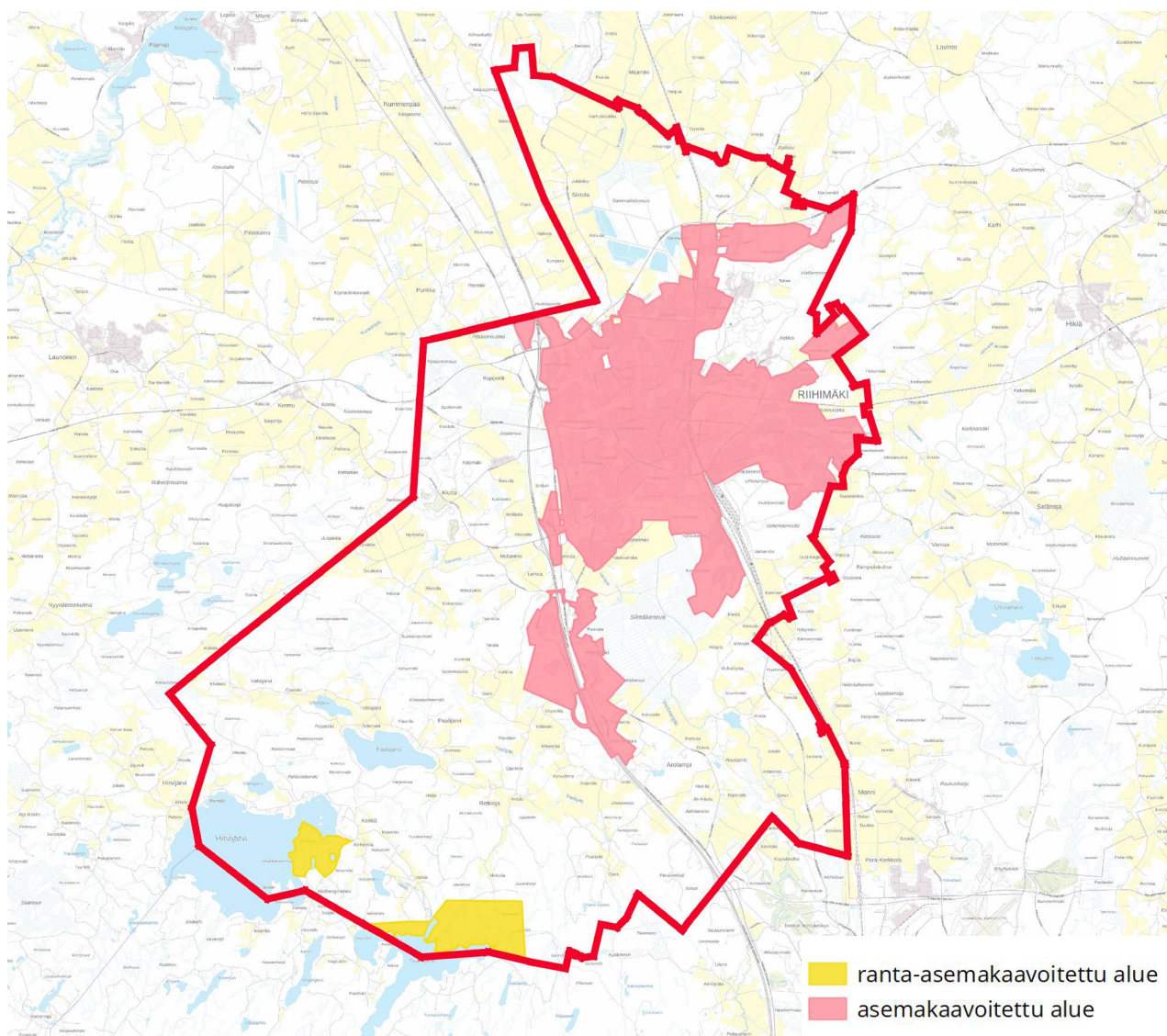
Kaupungin pinta-alasta on asemakaavoitettu n. 2 422 ha eli 19 %

Riihimäki kaavoittaa maapolitiikkansa mukaisesti ensimmäisen asemakaavan pääsääntöisesti omistamalleen maalle.

Rannoille, pääasiassa loma-asutuksen järjestämiseksi, laaditaan lisäksi ranta-asemakaavoja. Käytännössä Riihimäen järvien rannat on rakennettu täyteen, eikä mahdollisuutta uusien, omarantaisten loma-asuntojen, rakennuspaikkojen osoittamiseen ole.

Ranta-asemakaavoitettua aluetta on Riihimäellä yhteensä 232 ha:

- Hirvijärven rantakaava, vahvistettu 6.6.1991
- Suolijärven rantakaava, vahvistettu 30.8.1994

Kuva 6: Riihimäen asemakaavoitetut alueet kartalla.(lähde: MML, taustakartta)

2.5. Suunnittelutarveratkaisut ja poikkeamispäätökset

Riihimäen rakennusjärjestyksessä (KV 25.4.2022 § 32, voimaantulo 14.6.2022) kappaleessa 5 on todettu, että maankäyttö- ja rakennuslain 16 § suunnittelutarvealueeksi määrätään koko kaupungin alue lukuun ottamatta asemakaavoitettua aluetta.

Viime vuosina Riihimäellä suunnittelutarveratkaisuja on haettu jonkin verran enemmän kuin poikkeamisia, mutta molempia varsin maltillisesti, yhteensä noin kymmenkunta vuodessa.

Hajarakentamisen paine kohdistuu suurimmaksi osaksi aivan Kernaala-Hiivola ja Kokko-Taipale alueelle. Asemakaavoista poiketaan eniten vanhoilla asemakaava-alueilla.

3. RAKASRIKSU2035-STRATEGIA

Kuntalain mukaan kunnalla on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kaupunginvaltuusto hyväksyi Rakas-Riksu-2035 strategian 25.4.2022. Toimialueiden, liikelaitoksen ja tytäryhteisöjen tulee toteuttaa strategian linjauksia toiminnassaan. Strategiaan on tiivistetty **visio**, **strategiset tavoitteet** ja kaupungin toimintaa ohjaavat **arvot**, joiden mukaan Riihimäkeä kehitetään tulevina vuosina.

Strategian onnistumista seurataan jatkuvasti ajantasaiseen tietoon ja mittareihin pohjautuen. Strategian toteutumisen vahvistamiseksi on lisäksi laadittu erilliset politiikkaohjelmat. Kaupunginhallitus käynnistää strategian tarkistamisen, mikäli toimintaympäristössä tapahtuu merkittäviä muutoksia.

3.1. Visio

Riihimäki on aurinkokunnan kaunein ja rohkein onnellisten asukkaisen ja oivallisten yritysten yhteisö. Suuri pikkukaupunki on mielekkään arjen, kulttuurin ja tulevaisuuden osaamisen koti. Meillä yhdistyvät kestävä kasvu ja ensiluokkainen elämänlaatu.

Muutamme maailmaa – hauskuutta unohtamatta.

3.2. Arvot

Reiluus

Palvelemme ystävällisesti, tasapuolisesti ja mutkattomasti. Toimimme luottamuksellisesti ja erilaisuutta ymmärtäen.

Ripeys

Toimimme tehokkaasti ja avoimesti kaupunkilaisten ja yritysten hyväksi. Tunnistamme kaupunkilaisten ja yritysten tarpeita ennakoivasti ja autamme kaupunkilaisia heidän arjessaan.

Rohkeus

Luotamme yhdessä syntyvään luovuuteen, hyvinvointiin ja mahdollisuuksiin. Luomme ratkaisuja, joissa voittavat sekä ihmiset että planeetta. Uskallamme unelmoida, kokeilla ja luottaa yhteisön voimaan.

3.3. Strategiset tavoitteet ja mittarit

Strategialla on kolme päätavoitetta:

Vastustamaton vartin kaupunki

Arkemme on helppoa, turvallista ja toimivaa. Arvostamme yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja erinomaista elämää. Palvelumme ovat laadukkaita.

Tulevaisuuden tekijöiden koti

Kasvatamme tulevaisuuden huippuosaajia, jotka kehittävät tietojaan ja taitojaan läpi elämän. Monipuolisuuden ansiosta alueella on menestyvä elinkeinoelämä. Riihimäki on robotiikan pääkaupunki.

Kestävän kasvun yhteisö

Vaalimme kestävää kehitystä ja vastuullisuutta. Kaupunki kasvaa ja kehittyy huomioiden riihimäkeläisten ja yritysten tarpeet.

Yleiskaavoitukseen ja maankäytönsuunnitteluun kohdistuvia strategian tavoitteita tulee kaikista kolmesta päätavoitteesta.

- Kehitämme Riihimäkeä tiiviinä asemakaupunkina.
- Palvelumme ovat lyhyen kävely- tai pyöräilymatkan päässä.
- Vaalimme rikasta paikallishistoriaa.
- Kasvatamme asunto- ja yritystonttitarjontaa.
- Kehitämme asemanseutua ja monipuolisen asumisen mahdollisuuksia koko Riihimäen alueella.
- Olemme hiilineutraali kaupunki.
- Monimuotoinen luonto on lähellä ja helposti saavutettavissa.

Strategian onnistumista seurataan jatkuvasti ajantasaiseen tietoon ja mittareihin pohjautuen. Onnistumisen mittareita ovat mm. asukastyytyväisyys, väestönkehitys ja kasvihuonepäästöt.

4. POLITIIKKAOHJELMAT

4.1. Ympäristöpolitiikka ja ilmastonmuutos

Riihimäen ympäristöpolitiikka ”**Resurssiviisas Riihimäki 2030**” (Kv 6.6.2022) on osa kaupungin strategiaa. Strategian yhtenä mittarina ovat kasvihuonekaasupäästöt, ja näiden osalta tavoitteena vuodelle 2030 on 80 % päästövähennys vuoteen 2007 verrattuna eli tavoitteena on 44 ktCO₂-ekv päästöt vuonna 2030. Ympäristöpolitiikassa ja sen toimenpideohjelmassa määritellään tavoitteet ja toimet joiden avulla kaupungin strategian mukainen tavoitetila saavutetaan. Ympäristöpäämäärät sekä niihin liittyvät tavoitetilat ovat valtuuston vahvistamia sitovia tavoitteita.

Ympäristöpäämäärät 2030:

- Hiilineutraali energiantuotanto ja -kulutus
- Kestävä liikkuminen ja ekotehokas kaupunkirakenne
- Luonnonvarojen kestävä kulutus ja kiertotalous
- Monimuotoinen luonto ja viihtyisä elinympäristö
- Vastuullinen riihimäkeläinen

Sitoumukset ja tavoitteet

Ympäristöpolitiikan avulla toimeenpannaan seuraavat Riihimäen kaupungin sitoumukset:

FISU-verkoston edelläkävijäkuntana Riihimäki on sitoutunut tavoittelemaan vuonna 2050 päästöttömyyttä, jätteettömyyttä ja globaalisti kestävää kulutusta. Lisäksi Riihimäen kaupunginvaltuustossa on 27.9.2021 hyväksytty seuraavat välitavoitteet vuodelle 2030:

- 80 % päästövähennys vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta
- Kotitalousjätteen määrä vähenee ja kierrätysaste nousee saavuttaen 65 % tason vuoteen 2030 mennessä
- Kulutusperäisen hiilijalanjäljen puolittaminen vuoteen 2030 mennessä vuoden 2005 tasosta

Circwaste -hankkeen edelläkävijäkuntana Riihimäki on sitoutunut seuraaviin tavoitteisiin:

- vähintään 55 % yhdyskuntajätteestä kierrätetään vuoteen 2023 mennessä
- rakennus- ja purkujätteestä hyödynnetään 70 % materiaalina vuoteen 2023 mennessä
- biojätteestä kierrätetään 60 % vuoteen 2023 mennessä
- ruokahävikki puolitetaan vuoteen 2030 mennessä

Riihimäki on sitoutunut **kunta-alan energiatehokkuussopimuksessa (KETS)** 7,5 %:n energiansäästöön kaudella 2017 - 2025 ja tavoitteeseen tähtääviin toimenpiteisiin, jotka on kirjattu kaupunginhallituksen 4.12.2017 hyväksymään energiatehokkuussopimuksen toimintasuunnitelmaan. Energiatehokkuussopimus ja toimintasuunnitelma ovat osa ympäristöpolitiikan toteuttamista.

4.2. Maapolitiikka

Riihimäen kaupungin omistuksessa on noin 2 100 hehtaaria maa-aluetta. Raakamaan hankinnassa tavoitteena on olla jatkuvasti vähintään viisi vuotta rakentamisen edellä.

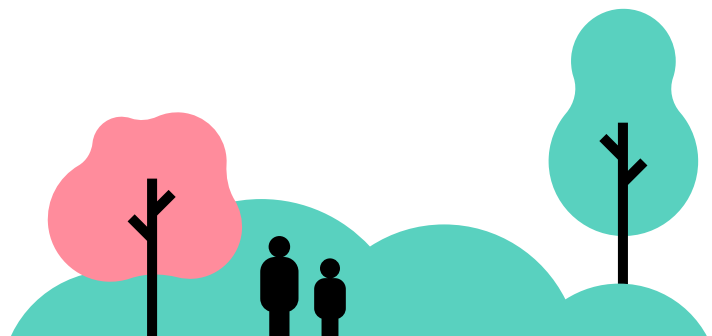
Riihimäen maapoliittinen ohjelma 2018 on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 4.6.2018. Maapolitiikalla tarkoitetaan kaupungin kaavoituksen toteuttamista sekä maaomaisuuden hallintaa, kuten maanhankintaa, -luovutuksia ja maaomaisuuden kehittämistä, yksityisen maan kaavoittamiseen liittyviä sopimuksia sekä toimenpiteitä, joilla asemakaavojen toteutuminen varmistetaan. Maapolitiikan tavoitteena on luoda edellytykset kaavoitukselle, yhdyskuntasuunnittelulle ja rakentamisen ohjaukselle, yhdyskunnan kehitykselle ja kaupungin elinvoimaisuudelle.

Maankäytön toteuttamisohjelma (MATO) on maapolitiikan toteuttamisen työkalu, joka kokoaa Riihimäen kaupungin maankäytön suunnitteluun ja toteutukseen liittyvää aineistoa, tuottaa seurantatietoa maankäytöstä kaupungin alueella sekä tuottaa pohja-aineistoa ja lähtökohtia kaavoitukselle, maanhankinnalle ja investointiohjelmille. Maankäytön toteuttamisohjelma (MATO) tarkentaa voimassa olevan yleiskaavan toteuttamista ja sen aikataulua joka toinen vuosi aina seuraavaksi kymmeneksi vuodeksi eteenpäin. Yleiskaavassa osoitettavia aluevarauksia ja mitoitusta tarkastellaan alkavan yleiskaava 2050 yleiskaavaprosessin yhteydessä.

Riihimäen kaupunki ei ole asettanut erityisiä tavoitteita luovutettavien tonttien tai hankittavan raakamaan määrälle. Pyrkimyksenä on kuitenkin riittävien kasvuedellytyksien turvaaminen.

Riihimäen kaupungin tonttivaranto syyskuun 2022 puolivälissä on:

- omakotitontit 46 kpl,
- kerrostalotontteja 2 kpl,
- rivitalotontteja 4 kpl,
- teollisuustontteja 5 kpl ja
- elinkeinotontteja 8 kpl.

4.3. Väestönkasvu

Riihimäen väestö- ja asuntotuotantoennuste, Riihimäen ennustettu väestökehitys ja asuntotuotannon tarve vuoteen 2040 (KV 15.11.2021) selvityksessä tulevaa väestönkehitystä ja asuntotuotannon tarvetta peilataan vuosien 2020–2040 aikana neljällä väestöskenaariolla, jotka kuvaavat eritasoista tavoiteltua väestönkasvua. Väestöskenaarioiden pohjana toimii MDI:n väestöennuste ja asuntotuotantopotentiaali ja siitä johdettu Kaupunkitutkimus TA:n asuntotuotantoennuste. Ennusteet on toteutettu sekä koko kaupungille, että 19 kaupungin sisäiselle ennustealueelle.

Lisäksi raportissa on kuvattu Riihimäen väestönkehitystä, väestörakennetta ja muutoksia vuosina 2000 – 2020.

Riihimäen neljä väestöskenaariota ovat:

- väestö kasvaa keskimäärin 0 % vuodessa
- väestönkehitys on 0,2 prosenttia vuodessa.
- väestönkehitys on 0,5 prosenttia vuodessa.
- Supistumisskenaario, väestö vähenee hieman

Ennuste perustuu Riihimäen maankäytön suunnittelijoiden arvioimaan kaavoitus- ja rakentamispotentiaaliin, jonka perusteella ennusteen tekijät ovat arvioineet eri vaihtoehtojen edellyttämän tuotantomäärän. Väestönkasvun edellytyksenä on asuntotuotanto, joka vaatii riittävää kaavoitus ja rakentamispotentiaalia hyvin saavutettavissa ja veto-voimaisissa sijainneissa.

Asuntotuotannon ennuste:

- Nollakasvu: 5 500 kerros-m² /v.
- Kasvu 0,2 % v: 8 500 kerros-m² /v.
- Kasvu 0,5 % v: 13 300 kerros-m² /v.
- Supistuva: 4 000 kerros-m² /v.

Asuntotuotannon tyyppijakauma:

- OK-talo 27 %
- Rivitalo & vast. 12 %
- Kerrostalo 61 %

Myös nollakasvussa ja supistuvassa vaihtoehdossa asuntoja rakennetaan ja niille on kysyntää. Asuntotuotanto painottuu etenkin Keskustaan, Huhtimoon ja Peltosaarelle. Kerrospinta-alasta noin kaksi kolmasosaa oli kerrostaloja. Keskustan osuus ennustetusta rakentamisesta on yli kolmannes ja kerrostalorakentamisesta yli puolet. Asuntotyyppijakauma oletetaan samaksi kaikissa vaihtoehdoissa.

Riihimäen kaupungin RakasRiksu2035-strategiassa (KV 25.4.2022) tavoitteena on 0,2 prosentin vuotuinen kasvu, mikä tarkoittaa yhteensä noin 30 200 asukasta yleiskäytävän tavoitevuonna 2050.

4.4. Asunto-ohjelma

Riihimäen kaupungin asunto-ohjelmalla 2023–2025 (KV 6.6.2022) linjataan kaupungin tahtotila asumisen kehittämisen ja ohjelmoinnin suhteen. Asunto-ohjelmalla pyritään varmistamaan riittävä ja laadullisesti korkeatasoinen, monipuolinen, myös erityisryhmien tarpeisiin vastaava ja hinnaltaan kohtuullinen asuntotuotanto Riihimäellä.

5. SELVITYKSET

Yleiskaavan suunnittelussa hyödynnetään kaikkia jo olemassa olevia selvityksiä myös laajempia seudullisia esimerkiksi Kanta-Hämeen maakuntakaava 2040 valmistelun yhteydessä tehtyjä selvityksiä. Selvityksiä on tehty eri sektoreilta yleiskaava 2035 valmistumisen jälkeen rullaavan yleiskaavan periaatteiden mukaisesti ja ne muodostavat pohjan yleiskaava 2050 valmistelulle. Myös asemakaavoituksen ja muun tarkemman suunnittelun yhteydessä tehdyt selvitykset otetaan yleiskaavan valmistelussa tarpeellisin osin huomioon.

5.1. Perusselvitykset

Riihimäen palveluverkkoselvitys, WSP Finland Oy 2020

Riihimäen kaupungin palveluverkkoselvitys valmistui tammikuussa 2020. Työn tavoitteena oli selvitys, joka koskee koko kaupungin organisaatiota ja kaikkea sen palvelutuotantoa.

Palveluverkkoselvityksen keskeinen sisältö on kaupungin toteuttamien palveluiden nykytilan selvitys, kiinteistöomaisuuden ja kiinteistöissä tapahtuvien kaupungin ydintointojen nykytilanteen selvitys. Selvityksen perusteella voidaan suunnitella tulevaisuutta; palveluiden sijoittumista, mitoitusta ja investointitarpeita. Palveluverkkoselvityksessä on huomioitu myös palvelutarpeet, tilojen yhteiskäyttö ja muuntojoustavuus.

Tarkasteltavat palvelut ovat kaupungin ydinpalvelut:

- koulutuspalvelut
- varhaiskasvatuspalvelut
- nuorisopalvelut
- sosiaali- ja terveystarpeet
- vammaispalvelut
- vanhuspalvelut
- liikunta- ja vapaa-aikapalvelut
- kulttuuripalvelut
- hallintopalvelut

Selvityksen ulkopuolelle jätettiin kaupungin asumispalvelut.

Palveluverkkoselvityksen lopputuloksena syntyi neljä vaihtoehtoa. Niiden pohjalta laadittiin toteutussuunnitelma jatkotoimenpiteiden pohjaksi. Suunnitelmassa ajankohdaksi valittiin vuosi 2040.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi palveluverkkouudistuksen kokouksessaan 29.8.2022 § 84.

Palveluverkkouudistuksessa on esitetty säilytettävät ja luovuttavat kaupungin toimitilat

sekä mm. kiinteistöt joiden käyttöä arvioidaan käyttötarpeen ja toimitilan korjaustarpeen mukaisesti. Lisäksi Itäiselle alueelle Peltosaaren päätettiin rakentaa kolmisarjainen alakoulu, johon sijoitetaan myös päiväkotia.

Palveluverkkouudistuksessa ei ole käsitelty sosiaali- ja terveystoimen eikä pelastustoimen käytössä olevia toimitiloja, joiden käyttö siirtyy hyvinvointialueelle vuoden 2023 alusta.

Kaupunginhallitus päätti edelleen kokouksessaan 19.9.2022 § 320 käynnistää valtuuston palveluverkosta tekemän päätöksen pohjalta Peltosaaren koulun tarveselvityksen työni-
mellä Itäinen koulu ja Opistotalon tarveselvityksen niin, että Opistotalon tarveselvityksen yhteydessä selvitetään vaihtoehtona opistotalon toimintojen sijoittamista Voimalakiin-
teistöön osana ao. kiinteistön kehittämistä ja toimitilaohjelman päivittämisen niin, että toimitilaohjelmassa huomioidaan kaupungin vallitsevan tilanteen mukainen investoin-
tikyky ja sen tulee sisältää palveluverkkoon tehtävien muutosten aikataulutus.

Kaupunginhallituksen päätöksen mukaiset selvitykset ovat käynnissä ja tulevat päätök-
sentekoon alkuvuodesta 2023.

Riihimäen rakennetut kulttuuriympäristöt, Riihimäen kaupunki 2020

Selvitystyön tarkoituksena on ollut päivittää Riihimäen merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen luettelo ja kohdetiedot sekä tunnistaa ja kuvata riihimäkeläisen kulttuuriympäristön ominaispiirteet ja arvot. Riihimäen rakennetut kulttuuriympäristöt -selvityksen lähtökohtana ovat valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY 2009), Hämeen maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt -selvitys (2019) sekä Riihimäen rakennuskulttuuria 2010 -selvitys ja Riihimäen voimassa olevat kaavat. Selvitys on toteutettu Riihimäen kaupungin kaavoituksessa 2019–2020 aikana. Kohteiden arvottaminen on tehty yhteistyössä Riihimäen kaupungin toimijoiden sekä alueellisen vastuumuseon eli Hämeenlinnan kaupunginmuseon kulttuuriympäristöyksikön ja Museoviraston edustajien kanssa.

Riihimäellä on 6 valtakunnallisesti ja 28 maakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä. Merkittäviä kulttuuriympäristökohteita ja -kokonaisuuksia on selvitystyön mukaan yhteensä 279 kappaletta.

Selvitys toimii Riihimäen jatkuvan suunnittelun periaatteella tehtävän yleiskaavoituksen selvitysaineistona rakennetun kulttuuriympäristön osalta. Lisäksi selvitys toteuttaa osaltaan vuonna 2018 valmistunutta Riihimäen rakennetun ympäristön ohjelmaa.

Riihimäen arvokkaiden luontokohteiden kartoitus, Teppo Häyhä 2022 ja Riihimäen luonnonsuojeluohjelma 2022

Riihimäellä vuonna 2004 käynnistyneessä luonnon monimuotoisuuden seurantaohjelmassa (LUMOS) seurataan arvokkaiden luontokohteiden tilaa. Tähän sisältyy arvokohteiden luonnontilan ja lajiston seuranta, rajausten tarkastus sekä suojelu-, hoito- ja seuranta-
tarpeen arviointi.

Seurannassa kohteiden laji- ja luontotyyppitietoja on päivitetty ja rajauksia tarkastettu muun muassa rakentamisen ja toteutuneiden hakkuiden perustella. Luonnontilaltaan suuresti muuttuneita kohteita on poistettu LUMOS-alueiden luettelosta ja vastaavasti muutamia uusia kohteita on otettu mukaan seurantaohjelmaan.

Riihimäen luonnonsuojeluohjelman 2022 Tavoitteena on suojella lisää kaupungin omistamia arvokkaita luontokohteita luonnonsuojelualueina. Potentiaaliset luonnonsuojelualueet on valittu kesän 2021 kartoituksen perusteella.

Potentiaalisiksi luonnonsuojelualueiksi valikoitui 12 aluetta. Kahdentoista potentiaalisen luonnonsuojelualueen yhteispinta-ala on 195,5 hehtaaria. Isoimmat alueet ovat Uhkolansuo (46,85 ha) ja Haukkavuorenmaa (44,40 ha). Kaikki alueet ovat metsäisiä, joko kangasmetsiä, turvekankaita tai lehtometsiä. Kaikki potentiaaliset luonnonsuojelualueet täyttävät Metso-ohjelmaan valittavalta kohteelta edellytetyt laatuksiteerit.

Riihimäen keskustan ja sisääntuloteiden liikennejärjestelmäsuunnitelma 2040, Destia 2020

Riihimäen keskustan ja sisääntuloväylien liikennejärjestelmä pohjautuu Riihimäen asemaseudun ja keskustan visioon sekä kaupungin strategisiin tavoitteisiin kaupunkiympäristön kehittämisestä.

Liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteena on määritellä liikenteelliset lähtökohdat tuleville maankäytön ja katuverkon suunnitelmille.

Liikennejärjestelmäsuunnitelmassa kuvataan liikenteen, liikkumisen ja kuljetusten nykytilannetta, arvioidaan nykyisen liikennejärjestelmän palvelutasoa ja kehittämistarpeita sekä määritellään liikenteen kehittämistavoitteet.

Raportissa on esitetty keskustan katuverkon kehittämistoimenpiteitä, joiden tavoitteena on edistää kestävästä liikkumista erityisesti jalankulkua ja pyöräilyä ja toteuttaa viihtyisää kaupunkiympäristöä ohjaten läpiajavaa autoliikennettä pääasiassa keskuskehälle ja muille pääväylille.

Keskusta-alueen lisäksi suunnitelmassa määritellään toimenpiteet Riihimäen sisääntuloteiden kehittämiselle tavoitteena turvata raskaan liikenteen välityskyky sekä raskaan liikenteen reittien toimivuus.

Kokonaisuus kuvaa liikennejärjestelmän tavoitetilannetta vuonna 2040. Raportissa todetaan, että ennustetulla asukasmäärän kasvulla (n. 0,2 % vuodessa) ei ole merkittävää vaikutusta liikennemäärän kasvuun Riihimäen kaupungin liikenneverkolla tavoitetilanteessa vuonna 2040.

5.2. Käynnistyviä selvityksiä

Alustavasti on tunnistettu selvitys- ja täydennystarpeita liittyen mm. kestävästä liikkumiseen, ilmastonmuutokseen sekä energiaan.

Yleiskaavatyöhön vaikuttavista selvityksistä on käynnistynyt mm. Riihimäen kaupungin ilmanlaatuselvitysselvitys ja kävelyn- ja pyöräilyn tavoiteverkkosuunnitelman valmistelu. Vuoden 2023 aikana on alkamassa Riihimäen ulkoilureittisuunnitelman valmistelu sekä liito-oravakartoituksen päivitys. Lisäksi on tunnistettu energiasuunnitelman laatimistarve.

Yleiskaavatyön edetessä arvioidaan lisäselvitysten täydennystarpeita yhteistyössä viranomais tahojen kanssa ja selvityksiä tullaan täydentämään ja päivittämään koko kaavaprosessin ajan.

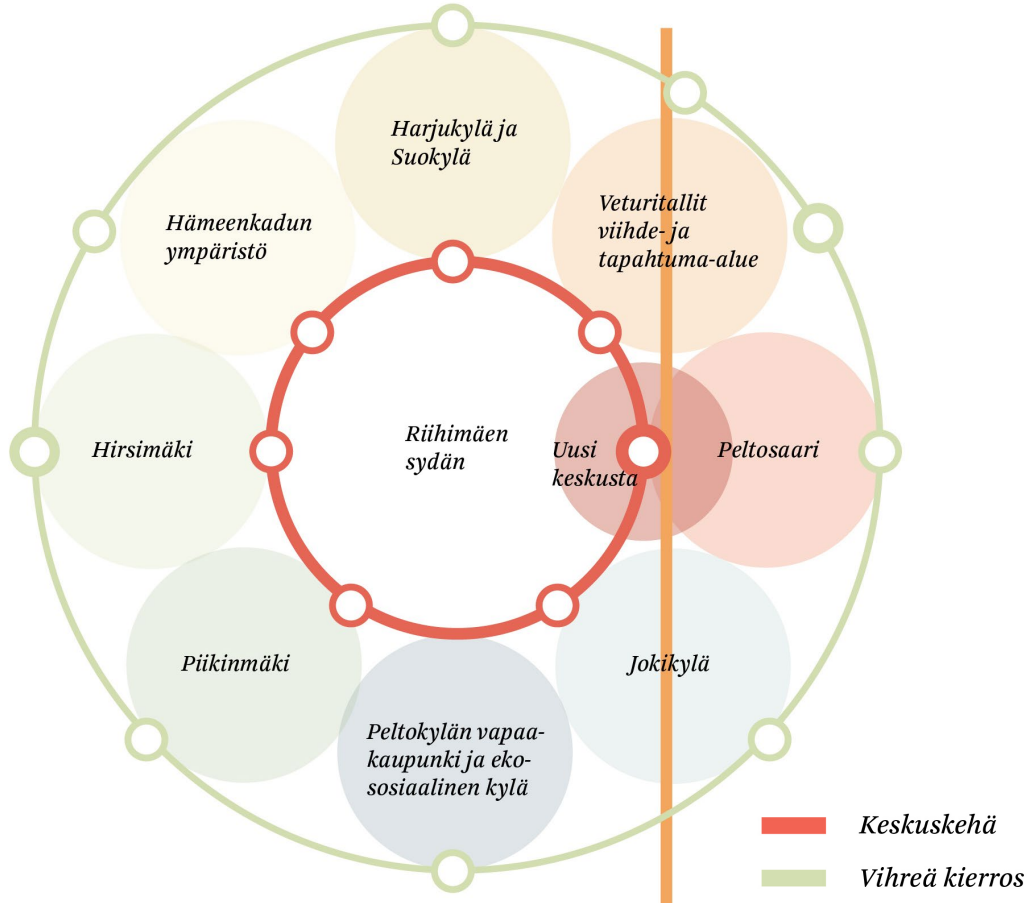
6. MAANKÄYTTÖVISIOT JA YLEISSUUNNITELMAT

Yleissuunnitelmat ovat osa jatkuvan suunnittelun periaatteella tehtävää yleiskaavatyötä. Yleissuunnitelma on yleiskaavaa täsmentävä, asemakaavoitusta ja hankkeita ohjaava suunnitelmataso. Yleissuunnitelma ohjaa asemakaavoitusta ja hankekehitystä siellä, missä asemakaavoitus ei ole ristiriidassa yleiskaavan kanssa.

6.1. Riihimäen asemanseudun ja keskustan visio 2019

Asemanseudun ja keskustan maankäytön tavoitela määriteltiin helmikuussa 2019 hyväksytyssä visiotyössä (KV 4.2.2019). Siinä on tunnistettu keskustan laajentuminen kohti rautatieasemaa ja kaupallisen ydinkeskustan siirtyminen asemanseudulle. Visiotyössä bulevardimainen keskuskehä sitoo helminauhamaisesti yhteen tärkeät paikat asemanseudulla ja keskustassa. Keskuskehä määrittää myös liikkumisympäristöä rajaamalla sisälleen hitaan liikkumisen alueet. Keskuskehä yhdistyy koko kaupunkia kiertävään kulttuurin, luonnon, virkistysalueiden ja koulutuksen reittiin. Samalla kaupungin eri osa-alueiden identiteettiä vahvistetaan ja selkeytetään.

Vision mukaisesti kaupungin keskusta siirtyy Hämeenkadulta kohti asemanseutua ja suurempia ihmis- ja liikennevirtoja. Visiotyön strategiana on ollut 1) keskustan määrittäminen ja yhteyksien parantaminen ns. keskuskehälle, 2) eri alueiden ja kaupunginosien identiteettien selkeyttäminen ja kaupunkitilan parantaminen sekä 3) kaupungin eri osien yhdistäminen luontoon, kulttuuriin ja virkistysalueisiin.

Kuva 7: Tulevaisuuden Riihimäki. (Asemanseudun ja keskustan visio, Lunden Architecture Company)

6.2. Riihimäen asemanseudun yleissuunnitelma ja viitesuunnitelmat 2020

Yleissuunnitelmatyön taustalla on ollut Riihimäen asemanseudun ja keskustan visiotyö. Asemanseudun yleissuunnitelmassa esitetään asemanseudun maankäytön, liikenteen ja palvelujen kokonaisuuden tavoitetila visiota tarkemmin.

Suunnitelman mukaan keskustan painopiste siirtyy tulevaisuudessa vahvemmin lähemmäs rautatieasemaa. Yhteyksiä asemanseudun ja vanhan liikekeskustan välillä parannetaan. Yleissuunnitelmassa asemanseudun ja keskustan alueella varaudutaan noin 5 000 asukkaan lisäykseen, mitoitus on suuntaa-antava.

Yleissuunnitelma ohjaa asemanseudun tarkempaa kaupunkiympäristön suunnittelua ja asemakaavoitusta. Alueilla, missä yleissuunnitelma on ristiriidassa yleiskaavan kanssa, on tarpeen muuttaa yleiskaavaa yleissuunnitelman tavoitteiden mukaisesti.

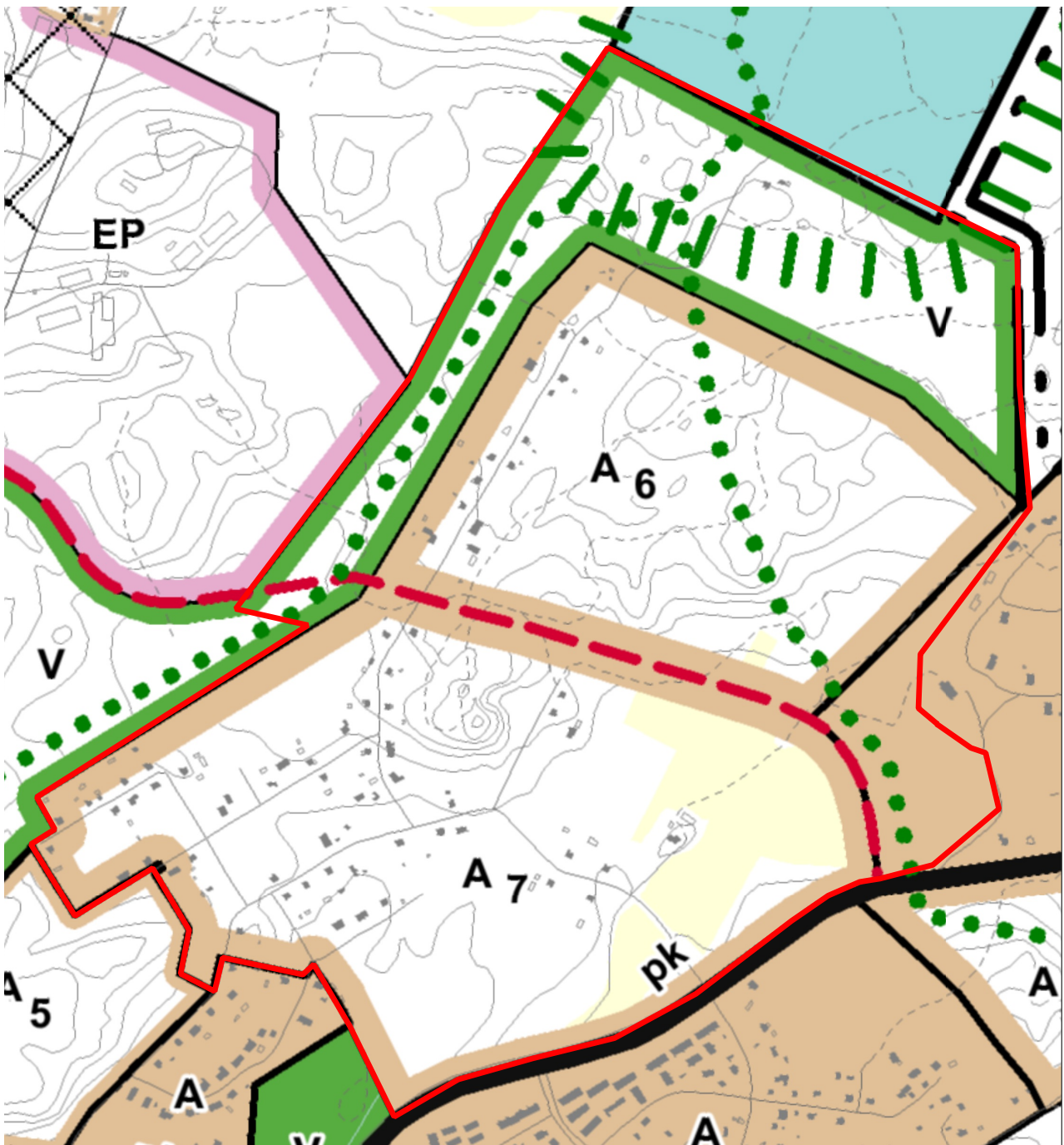
Hyväksytyn yleissuunnitelman perusteella on laadittu osa-aluekohtaiset viitesuunnitelmat Jokikylään, veturitallit-rautatieasema-matkakeskus -alueelle ja Peltosaareen. Viitesuunnitelmat toimivat asemakaavoituksen pohjana ja viitesuunnitelmissa esitetyt suunnitteluratkaisuja kuten rakentamisen määrää ja sijoittumista tarkennetaan asemakaavavaiheessa.

Kuva 8: Havainnekuva Riihimäen Asemanseudusta. (Asemanseudun yleissuunnitelma, LSV-Jolma-Tupa)

6.3. Kokon alueen yleissuunnitelma

Yleissuunnitelma-alue käsittää Riihimäen yleiskaavan 2035 mukaiset uudet asuinalueet A6 ja A7. Lisäksi A6-aluetta tutkitaan mahdollisena tulevana asuntomessualueena. Alue on tarkoitus toteuttaa pientaloalueena ja tulevan asemakaavatyön pohjaksi on tarpeen laatia yleiskaavaa tarkempi yleissuunnitelma. Työssä tutkitaan alueen topografiaan sopivin korttelirakenne ja rakentamisen määrä ottaen huomioon aiemmat suunnitelmat ja tehdyt selvitykset. Suunnitelma valmistuu v. 2023 helmikuun loppuun mennessä.

Kuva 9: Kokon yleissuunnitelma-alueen rajaus.

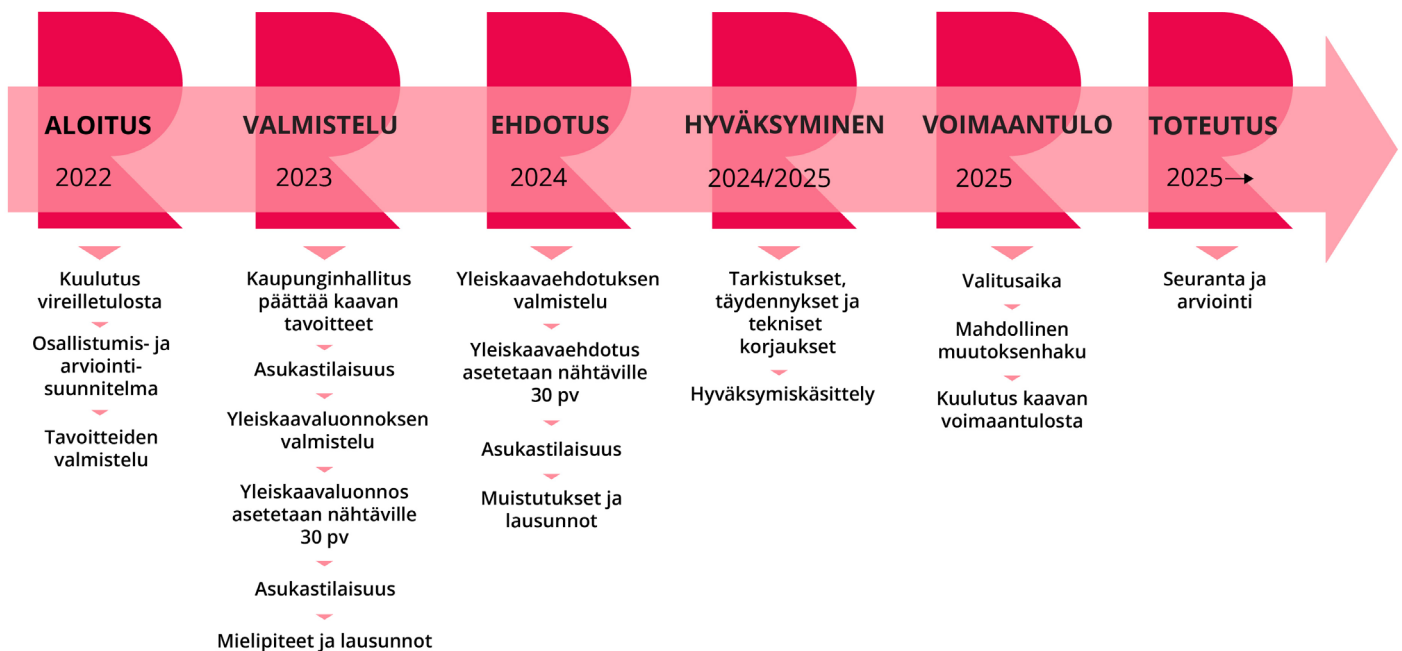
7. YLEISKAAVAN 2035 TARKISTAMINEN

Riihimäen kaupungin maankäytön suunnittelu on jatkuva prosessi, joka osaltaan ohjaa yleispiirteisesti yhdyskuntakehitystä. Toimintaympäristön muutokset, kokonaisuuden hallinta ja MRL velvoite yleiskaavan pitämisestä ajan tasalla luovat tarpeen tarkistaa, päivittää ja täydentää vuonna 2017 hyväksyttyä Riihimäen yleiskaavaa 2035.

RakasRiksu-2035 strategian linjauksissa on esitetty Riihimäen kaupungin kehittämisen pitkän aikavälin painopisteet ja tavoitteet. Päivittämällä yleiskaavaa varmistetaan, että yleiskaava jatkossakin noudattaa ja edistää esitettyjä linjauksia mm. sovittamalla yhteen kaavatyön määrälliset ja laadulliset yleistavoitteet strategian tavoitteiden kanssa.

Tulevassa yleiskaavatyössä varmistetaan, että yleiskaavan aluevaraukset ovat riittävät ja että ne mahdollistavat ennusteen mukaisen väestönkehityksen ja asuntotuotannon pitkälle tulevaisuuteen.

Suunnittelussa ratkaistaan lisäksi edellisessä yleiskaavassa avoimeksi jääneet asiat ja tarkistetaan yleiskaava tehtyjen uusien yleissuunnitelmien mukaiseksi. Työssä huomioidaan päivitetty ja täydennetty ajantasainen selvitystieto.

Kuva 10: Yleiskaavaprosessin eteneminen Riihimäellä.

Riihimäen kaupunki
Elinvoiman toimialue
Kaavoituksen vastuualue

www.riihimaki.fi

RIIHIMÄKI